

Anu Holopainen

FILIGRAANI-
TYTTÖ

Karisto
Hämeenlinna

Lämmin kiitos Johanna Hulkolle arvokkaasta palautteesta
ja vielä arvokkaammasta rohkaisusta.

© Anu Holopainen ja Karisto / Kustannusosakeyhtiö Otava 2021

ISBN 978-951-1-38088-7

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2021



O.

Muistikuva oli haalea, paperinvärinen, mutta siihen liittyvä tunne läpitunkevan musta ja painava. Enni oli ollut pieni, niin pieni ettei aina muistanut kuinka monta vuotta vanha. Hän kuitenkin jo asetteli lelut hyllyyn aamuin illoin, se oli tärkeää. Enni ei oikein tiennyt miksi, mutta tiesi että oli.

Sinä aamuna äiti paistoi lettuja, koska oli Kaisan syntymäpäivä, Enni heräsi kuuman paistinpannun sihinään ja makean rasvaiseen tuoksuun. Hän ponnahti malttamattomana sängystä ja juoksi leluhyllyn ohi muistamatta edes sitä vilkaista. Oli kiire aamupesulle, jotta pääsisi lettuja syömään.

Enni söi kaksi lettua, ja sitten puhelin soi. Aikuis-ten tukahtuneita sanoja, liirto, poliisitutkimus, rutussa

kuin peltipurkki. Iso auto, jota ajoi joku vieras mies, pieni auto, vaari ratissa. Enni ymmärsi vain sen, että vaaria ei enää ollut. Mummi oli yhä, mutta sairaalassa kipeänä.

Myöhemmin pukeuduttiin mustaan mekkoon, siileä samettia ja pieni valkea pitsikaulus. Mustat kiiltävät kengät, sameanvalkoiset sukkahousut. Äidillä nenäliina mytyssä kämmenen kätöksessä, isällä liikukumattomat kasvot ja mietтелиäs katse, kuin hän olisi kuunnellut koko ajan tärkeää uutislähetystä. Kaisa itki ja kivahteli vuoron perään, äiti torui väsyneesti säröilevällä äänellä. Vaari puisessa laatikossa, multakokka-reet jymähtelivät puuta vasten. Ilma oli kylmä, maa oli kylmä. Enniäkin itketti kamalasti, rintaa puristi niin että henki ei tahtonut kulkea.

Sen jälkeen hän piti huolen, että lelut olivat aina hyllyllä oikein.

1.

Kirkas keltainen valo kajasti ikkunasta. Verhon ohut harsokangas päästi valon varjotta läpi, mutta alareunan pitsikoriste piirteli leijuvia tummia kuvioita pohkeen paljaalle iholle. Enni tunsi lämmön säärellään, kääntyi ikkunaan päin ja jatkoi torkkumista, viivytti päivän väistämätöntä alkua. Hän antoi auringon värjätä suljetut silmäluomet sisäpuolelta verempunaisiksi, tunsi pyjamahousujen puuvillakankaan polvitaipseeseen rullautuneena.

Jokin pieni haituva liikahteli sieraimen suulla hengityksen verkkaisessa tahdissa, sisään-ulos, sisään-ulos. Se kutitti, mutta ei niin paljon, että Enni olisi jaksanut pyyhkäistä nenäänsä. Hän puhalsi vain ke-

vyesti yläviistoon, ja muutaman yrityksen jälkeen haituva katosi.

Varoittajakin oli hereillä, se oli aina hereillä ja nuuski alkavaa päivää, lukuisia loputtomia uhkia. Viime aikoina – ehkä pidempäänkin, ehkä jo syksystä alkaen, Enni ei ollut ihan varma – siitä oli alkanut tulla jotenkin valppaampi. Se huomasi entistä enemmän vaaroja, näytti entistä pahempia kuvia.

Varmuuden vuoksi Enni tarttui vasemman käden keskisormessa olevaan sormukseen. Ennen kuin avasi silmänsä ja tarkisti leluhyllyn, hän pyöräytti sormusta: kolme kertaa oikealle, kolme kertaa vasemmalle. Samaa tahtia sanat Ennin mielessä

Ei-mitään-pahaa Ei-mitään-pahaa

Enni hapusi sokkona silmälasit yöpöydältä, asetti ne nenälleen, avasi vasta sitten silmänsä kasvot valmiiksi hyllyyn päin. Lelut olivat niin kuin pitikin, yksikään ei ollut siirtynyt tai pudonnut lattialle.

Siili, Pupu, Orava, korvapuoli Norsu ja harmaa Hiiri, vierä vieressä nappisilmät Enniä tuijottaen. Jokaisella oli ennen ollut oikeakin nimi, mutta nimistä Enni

oli luopunut, vaikkei leluista luopunutkaan. Kasiluokkalainen ei enää leikkinyt pehmoilla, mutta niillä oli nyt uusi tehtävä: pysyä järjestyksessä, jotta muutkin asiat pysyisivät järjestyksessä.

Enni päästi otteensa sormuksesta ja kohottautui sängyn laidalle istumaan, tyrkki täkin mytyksi pedinpäätyyn.

Kaunis päivä, verhojen läpi loisti pilvettömän taivaan sini. Pihan suurten koivujen latvat seisoivat hievahtamatta, tuoreen vihreät lehdet eivät olleet vielä aivan täydessä koossaan. Muutama pieni lintu tiheri oksistojen suojissa, eri sävyjä harmaata ja joku punaiseenkin vivahtava, tuntemattomia kaikki. Enni tiesi kyllä varpusen ja västäräkin, pääskysen ja variksen ja lokin, talitintit jotka olivat kesän tullen kadonneet vilkailta pihoilta pesärauhaa etsimään.

Keittiöstä kantautui astioiden kalahtelua, vesihana kohisi hetken ja Enni kuvitteli kuulevansa jopa lehden sivujen rapsahtelun. Puhetta ei kuulunut sanan vertaa, äiti varmaankin luki lehteä, keskittyi lukemiseen aina niin täydellä teholla, että hänelle oli turha jutella silloin.

Enni lähti huoneestaan, käveli hitaasti tunnustellen jalkapohjillaan eteiskäytävän monenkirjavaa räsymattoa, vanhaa käsintehtyä, jonka vahvat loimilangat pitivät sitkeästi koossa vuosikymmenestä toiseen. Äiti oli tuonut räsymaton oman isoäitinsä, mamman, kodista tämän kuoltua. Se oli tapahtunut kun Enniä ei vielä ollut olemassakaan.

Matto oli muokkautunut pumpulinpohjaksi luke-mattomien askelten alla, Ennin jalat rullasivat sen ylitse notkean vaivattomalla tavalla, jota ei ehkä tule edes panneeksi merkille ennen kuin sen menettää. Mutta Ennin jaloissa ei ollut vielä iän tuomia kovia känsiä ja vinoja luita, kuten hän oli mummilla nähnyt saunassa, vaan ne olivat sirot ja sileät ja läpeensä elossa ja tervehdivät vanhaa mattoa hellin varpain ja kevein kantapäin.

Enni meni kylpyhuoneeseen ja kävi vessassa, veti pytyyn kahteen kertaan – kerran pienten asioiden napilla ja toisen kerran isojen asioiden napilla – vaahdotti kädet kahdesti omalla kukanmuotoisella saippuallaan, jonka oranssit terälehdet alkoivat sulaa olemattomiin.

Hän riisui silmälasit ja asetti ne hyllylle odottamaan, ei enää jaksanut harmitella sitä, että oli merkillisestä päähänpistosta halunnut kirkkaanpunaiset muovisangat, kun silmälasit oli uusittu. Ehkä hän oli kerrankin halunnut näkyä, vaikka yleensä pysytteli huomaamattomana, seurasi mieluiten asioita rauhassa sivummalta.

Tehty mikä tehty, vaikka punainen oli alkanut pian näyttää räikeältä hänen kasvoillaan ja teräväkielinen Aino oli sanonut, että sellaisten rillien kanssa pitäisi laittaa silmämeikkiä, muuten näyttää kummitukselta.

Mutta Ennin silmät kutisivat ripsiväristä, ja muutenkin meikin kanssa töhrääminen vei turhaa aikaa, joten hän oli päättänyt olla kummitus. Silti hän oli muutenkin vähän kaivannut vanhoja kapeita metallin-harmaita kehyksiään, vaikka niiden nenätyyny olivat vääntyneet helposti ja aiheuttaneet joskus päänsärkyä.

Enni harjasi hampaat huolellisesti ja huuhteli lopuksi kasvot viileällä vedellä karistaakseen unen rippeet. Hän otti pyöreästä punoskorista oman valkoisen hiusharjansa ja veti sitä lyhyiden, vaaleiden hiustensa

läpi, nyppi lopuksi harjasta irtohiukset tarkasti pois, pyöritti ne palloksi ja tiputti roskakoriin.

Äiti olisi toivonut nuoremmalleen pitkiä hiuksia, joita voisi laittaa hienoille erikoisleteille, sillä Kaisa ei antanut enää äidin puuttua tukkaansa, vaan leikkautti sen kampaajalla ja silotti tai kiharsi itse suoristusraudalla joka aamu. Mutta Ennikin oli mielestään jo liian iso lettileikkeihin äidin kanssa.

Sitä paitsi Enni halusi pitää hiuksensa lyhyinä, paašimalliseksi leukalinjan mittaan leikattuna, otsatukka oli korkealla kulmakarvojen yläpuolella. Vähänkin pidempinä hiukset häiritsivät Enniä jatkuvasti, niiden latvat kutittivat ja pistelivät korvia, niskaa, kaulaa, työntyivät silmiin, suuhun ja joku irtohius onnistui ryömimään joskus korvaankin. Hankalat hiukset suorastaan häiritsivät ajattelua, aiheuttivat jatkuvan levottoman olon.

Ennen kuin sai äidin uskomaan, ettei tosiaankaan sietänyt pitkiä hiuksia, Enni oli pitänyt niitä aina tiukalle nutturalle vangittuina. Yölläkin hänellä oli ollut nuttura pääläella kuin pikku Myyllä, sillä oli inhot-